

ÇÖZÜM ODAKLI DÜŞÜNME EĞİTİMİ

ÇÖZÜYORUM

-ÇALIŞMA YAŞAMI ÖZEL SAYISI-

-SENDİKALAŞMAYAN İŞÇİLER

-ÇOCUK İŞÇİLER

-SENDİKALAŞMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

-TAŞERON SİSTEM SORUNU

-SENDİKAL GÜVENCELERİN ÖNÜNDEKİ ENGELLER

CHP Okul E-Bülten Çalışma Yaşamı Özel Sayısı

Yayına Hazırlayanlar

Prof. Dr. Aytuğ Atıcı
(Parti İçi Eğitim Sorumlusu)

Simge Cansu Akkaya
(Parti İçi Eğitim Birimi Üyesi)

Çözüm Odaklı Düşünme Modül Ekibi

Öykü Naz Bartu Kavas
(Koordinatör)

Abdullah Aydemir

Ali Ilgın

Ayşe Nur Tekin

Mehmet Kılıç

Didem Tanaçan

Feryal Güllüada

Fevzi Çoban

Işıl Soyhan

Necip Bektaş

Sevgi Aksu

Zerrin Filazi

Çalışma Yaşamı Masası Üyeleri

Prof. Dr. Nevzat Güldiken
(Öğretim Üyesi)

Dr. Murat Özveri
(Çalışma ve Toplum Dergisi Genel Yayın
Yönetmeni)

Ünal Demirtaş
(27. Dönem CHP Zonguldak Milletvekili)

Feryal Güllüada
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Muratcan Işıldak
(CHP Parti Okulu İl Koordinatörü)

Veli Karakurt
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Sezer Zerentürk
(CHP Parti Okulu Eğitmeni)

   /PartiOkuluCHP

  /CHPOkuluTV

Adres: Üsküp Cad. (Eski Çevre Sok.)

No: 38 **Çankaya/ANKARA**

Telefon: 0312 465 20 00-15

E-posta: chppartiokulu@chp.org.tr

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Çalışma Yaşamı Masası

İŞÇİLERİN SENDİKALAŞMAMA SORUNU İÇİN

ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 27.06.2021

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 1 (Pilot Çalışma)

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 8

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 69

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Necip Bektaş (Parti Okulu Eğitmeni)
Dr. Murat Özveri (Çalışma ve Toplum Dergisi Genel Yayın
Yönetmeni)
Ünal Demirtaş ((CHP Zonguldak Mv. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve
Sosyal İşler Komisyonu Üyesi)
Barış Yıldız (Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)
Yaprak ERYILMAZ (Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)
Taner KIRMIZIGÜL Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)
Derya ŞENTÜRK (Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)
Zeki YALÇINDERE Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)
Temel AYAZ (Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Taner KIRMIZIGÜL – Temel AYAZ- Bahar ÖZGÖREN – Yaprak ERYILMAZ – Derya ŞENTÜRK –
Zeki YALÇINDERE – Zerrin FALAZİ- Ülkü ALTUNDAŞAR

İsmail Hakkı KURT (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü)

Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

İŞÇİLERİN SENDİKALAŞMAMA SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:

1

Sendika çalışanların haklarını koruyabilmelerinin en etkili araçlarından birisidir. Haklarını koruyabilmek için işçilerin üretimden gelen gücünü rahatça kullanabilmeleri, yasalarla hak koruyabilmelerinin güvence altına alınması, çalışanlar için sendikalaşmanın temel bir hak olarak kolaylıkla kullanılabilmesi gerekir.

Çalışanlar temel haklar açısından farklı yasal şemsiyeler altında toplanmıştır. Kamuda çalışanların büyük bölümü 657 sayılı yasa kapsamına alınarak bu kapsamda çalışanlara serbest toplu pazarlık hakkının olmadığı, grev hakkının kullanılmadığı sadece işverene talep ileten bir sendika kurma hakkı verilmiştir. Buna rağmen bu kapsamda çalışanların %65'i sendika üyesidir. Ancak bu sendikaların temel sendikal faaliyetleri yasal güvence altında olmadığı gibi çoğu da yasaktır.

Bunun dışında kalan çalışanları kapsayan temel yasal şemsiye 4857 sayılı iş kanunudur. Bu kapsamda çalışanların da bir kısmının sendika üyesi olmalarına kısıtlar getirilmiştir. Sendika üyesi olabilecek geniş kesimin ancak %14'ü sendika üyesidir.

Sendikalaşmak yasal olarak serbesttir. Ancak işten atılmanın çok kolay olduğu bir çalışma mevzuatımız vardır.

Kamu otoritesi uygulamada sendikalaşma hakkını kullanan işçilerin her tür hak arama yollarını kapatmakta ya da zorlaştırmaktadır.

Çalışanların haklarını geliştirmek için yasal desteği zayıf olan, gücünü kullanması zorlaştırılan sendikalar her şeye rağmen işçiler için hak korumanın en etkili araçlarından birisidir. Ancak sendikaların iç işleyişlerinin demokratik olmaması, işçilerin sendikalarını sahiplenmelerini zayıflatmakta ve sendikalılık kültürünün derinleşmesini zorlaştırmaktadır.

Daha yaşanabilir bir ülke daha insani çalışma koşulları daha örgütlü bir topluma demokratik ve güçlü bir sendikal hareketle daha kolay ulaşabileceği, demokratik toplumların tarihsel deneyimlerinden çıkarılan temel derslerden biridir.

Çalışma yaşamımızın demokratikleşmesi toplumumuzun demokratikleşmesinin en önemli araçlarından birisidir.

Çalışma yaşamında daha etkili sendikal hareket yaratabilmek, sendikalı çalışan sayısını arttırabilmek için neler önerebiliriz?

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

İŞÇİLERİN SENDİKALAŞMAMA SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:
1

- Çalışma Yaşamı Çözüm Masası, işçilerin sendikalaşmama sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 8 kişiden oluşan parti eğitmenleri, işçilerin sendikalaşmama sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az beş, en fazla dokuz kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece işçilerin sendikalaşmama sorununa çözüm aramak üzere toplam 69 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 20-21 Haziran 2021 tarihinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen çözümlerin sosyal demokrasinin “Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma” ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmıştır.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Çalışma Yaşamı Çözüm Masasına, işçilerin sendikalaşmama sorunuyla ilgili toplam 8 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden üç rapor tekleştiricisi belirlemiş ve bu raporları inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak birer rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen üç raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 27.03.2021 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmıştır.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmıştır.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

İŞÇİLERİN SENDİKALAŞMAMA SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

1

1. Ruhunu 1982 Anayasasından alan ve örgütlenmeyi zorlaştırmayı amaçlayan Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu örgütlü toplumu güçlendirmeyi esas alan bir felsefe ile yeniden düzenlenmelidir.
2. 30'dan az işçi çalıştıran işyerlerinde işten çıkarılan işçilere haksız işten çıkarmaya karşı mahkemeye müracaat hakkı verilmelidir
3. Kıdemi, çalıştığı işyeri büyüklüğü ne olursa olsun işten çıkarılan işçinin işe iade için mahkemeye müracaat hakkı olmalı ve mahkemeyi kazandığında işe iade edilmelidir. Haksızlığa karşı yasalarla korunan iş güvencesi olmalıdır.
4. Temel haklardan olan sendikal örgütlenme hakkını zorlaştıran, mevzuatımızdaki her düzenleme örgütlenme özgürlüğünü güçlendirecek biçimde yeniden düzenlenmelidir.
5. İlk öğretimden başlamak üzere okullarda yaşamın her alanında olduğu gibi çalışma yaşamında da örgütlülüğü teşvik eden bir eğitim politikası izlenmelidir.
6. Partimizin yönetimde olduğu başta belediyeler olmak üzere her alanda sendikalaşma desteklenmelidir.
7. Her parti üyemiz sendikalı olmaya teşvik edilmelidir
8. Sendikaları iç işleyişlerini düzenleyen mevzuat demokratik kurallara göre yeniden düzenlenmelidir. Özellikle seçimler yargı gözetimi ve denetiminde yapılmalıdır.
9. Sendikalarda gelirleri giderleri tüm üyelerin izleyebileceği şekilde şeffaf ve anlaşılır biçimde yayınlanmalıdır. Seçilmiş sendikacıların maaşları üye maaşları ile sınırlandırılmalı ve seçimle gelinen görevlerde iki dönemden fazla kalınmamalıdır
10. Sendikalar demokratik hakları geliştirmeyi temel görevi saymalı, toplu iş sözleşmeleri taleplerin hazırlanmasından imza aşamasına dek işçilerin gözetimi ve denetiminde yürütülmelidir.

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

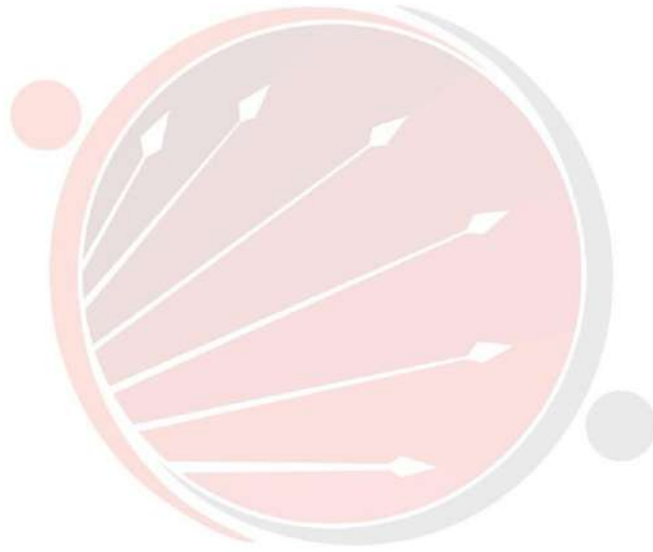
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

İŞÇİLERİN SENDİKALAŞMAMA SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ
İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
1

- 1- Çalışma ve Toplum Dergisi Arşivi (calismatoplum.org)
- 2- Sendikalarda Gençlik, Gençlik İçin Sendikalar (disk.org.tr)

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHPARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Çalışma Yaşamı Masası

Çocuk İşçiliği Sorunu İçin Çözüm Raporu

TARİH: 12.08.2021

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 2 (Pilot Çalışma)

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 7

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 27

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Necip Bektaş (Parti Okulu Eğitmeni)
Dr. Murat Özveri (Çalışma ve Toplum Dergisi Genel Yayın
Yönetmeni)
Ünal Demirtaş (CHP Zonguldak Mv. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve
Sosyal İşler Komisyonu Üyesi)
Barış Yıldız (Parti Okulu Eğitmeni – Rapor Tekleştirci)
Yaprak ERYILMAZ (Parti Okulu Eğitmeni- Rapor Tekleştirci)
Taner KIRMIZIGÜL (Parti Okulu Eğitmeni- Rapor Tekleştirci)
Derya ŞENTÜRK (Parti Okulu Eğitmeni- Rapor Tekleştirci)
Zeki YALÇINDERE (Parti Okulu Eğitmeni- Rapor Tekleştirci)

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN PARTİ OKULU EĞİTMENLERİ:

Taner KIRMIZIGÜL – Temel AYAZ- Bahar ÖZGÖREN – Yaprak ERYILMAZ – Derya ŞENTÜRK –
Zeki YALÇINDERE – Zerin FALAZİ

İsmail Hakkı KURT (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü)

Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:
2

Çocuk işçiler; ailelerinin geçimine katkıda bulunmak için, çok az bir ücret karşılığında, çoğu zaman tehlikeli koşullarda, saatlerce çalışırlar. Çalışma koşulları; bu çocukların okula gitmelerine, akranlarıyla vakit geçirmelerine, oyun oynamalarına ve boş zamanlarını değerlendirmelerine de engel olmaktadır.

Sahada yapılan gözlemler ve mevcut bilgiler; önemli sayıda çocuğun mevsimsel tarım işlerinde, küçük ve orta ölçekli sanayi işletmelerinde ve sokaklarda çalıştığına işaret etmektedir.

Tüm sektörlerde çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması, ulusal bir hedef olmalıdır.

Bu kapsamda, bakanlıklar, işveren kuruluşları, sendikalar, belediyeler ve diğer kuruluşlar ne tür çözümler üretebilir:

- Çocuk işçi olarak çalıştığı veya risk altında olduğu belirlenen çocuklar ve ailelerinin çocuk koruma, sosyal koruma, eğitim ve sağlık hizmetlerine erişimini nasıl artırılabilir?
- Mesleki Teknik Eğitim ve çıraklık programlarının kapasitelerini nasıl güçlendirilebilir?
- Örgün eğitim yoluyla mesleki beceri kazanımı ve nitelikli istihdama geçişi nasıl artırılabilir?
- Ulusal düzeyde çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılmasından ve faaliyetlerin koordinasyonundan sorumlu kurumların kapasitelerinin güçlenmesi nasıl sağlanabilir?
- Çocuk işçiliğini normalleştiren ve süreklilik kazandıran düşünce ve toplumsal ön kabulleri değiştirmek için neler yapılabilir?

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:

2

- Çalışma Yaşamı Çözüm Masası “ÇOCUK İŞÇİLİĞİ” sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 7 kişiden oluşan parti eğitmenleri “ÇOCUK İŞÇİLİĞİ” sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az üç, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece “ÇOCUK İŞÇİLİĞİ” sorununa çözüm aramak üzere toplam 27 Gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 04.08.2021 – 05.08.2021 – 12.08.2021 tarihinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen çözümlerin sosyal demokrasinin “Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma” ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmıştır.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Çalışma Yaşamı Çözüm Masasına “Çocuk İşçiliği sorunuyla” ile ilgili toplam 7 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden üç rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi, en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak birer rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen üç raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 12.08.202 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmıştır.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran eğitmene, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmıştır.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

2

1. Ücretsiz eğitim ve mesleki eğitimin her çocuğa ulaşması sağlanmalıdır. İlkokuldan itibaren yeteneklerine göre yönlendirilerek meslek edinmelerine önem verilmelidir.
2. 4+4+4 eğitim sistemi çocuk işçiliğinin önünü açmakta, açıktan eğitim modeli çocuk işçiliği teşvik etmektedir. 18 yaşına kadar yapılan eğitimin yetki ve sorumlusu olan Millî Eğitim Bakanlığı bire bir takip, yönlendirme, düzenleme, denetleme ve gözetleme ile daha etkili mücadele sağlayabilir. Zorunlu eğitimini tamamladıktan sonra, çocuğun kendi ilgi alanına yönelik devlet güvencesinde sanat okulları, meslek okulları açılmalıdır. (Kuaförlük, aşçılık vs).
3. Çocuk işçiliğinin en büyük nedeni olan yoksulluk çözümlenmelidir. Sosyal politikalar ile ailelerin ekonomik durumları tespit edilerek geçim sıkıntısı yaşayan ailelere sosyal yardımlar ile destek olunmalı böylece çocukların çalışmaması ve okul hayatına kazandırılması sağlanmalıdır. Gelir dağılımındaki adaletsizlik giderilmeli, aile ve bireyin ekonomik özgürlüğü sağlanmalıdır. Yoksullaştırarak yönetmek bir politika olmaktan çıkarılmalı, ailelerin insanlık onuruna yaraşır bir gelire sahip olmaları sağlanmalıdır.
4. Okullarda ve aile içinde çocuklara hak ve özgürlükleri anlatılmalı. Temel hak ve özgürlükler çocuklarımıza ders olarak verilmelidir. Çocukluk dönemi bir haktır ve tüm çocuklar bu dönemi hakkı ile yaşamalıdır. Çocukları çalışmaya iten nedenleri araştırmak için TBMM’de bir araştırma komisyonu kurulmalı ve çözüm TBMM’de bulunmalıdır.
5. Çocuk işçiliğinin önüne geçilmesi için ailelere eğitim verilmelidir.
6. Çocuk işçiliğinin partiler üstü bir konu olduğu kabul edilerek ele alınmalı, devletin doğru yasalar ile bu konuyu düzenlemesi sağlanmalıdır. Ayrıca sivil toplum örgütlerinin bu konuda desteğinin önemli olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Gerekli yasaların TBMM’de düzenlenmesi ve ilgili kurumların bunu doğru uygulaması ile çözüm bulunabilir. Yapılan denetim sonucu yasalara aykırı uygulamalar cezalandırılmalı ve caydırıcılık sağlanmalıdır.
7. Çocuk işçi çalıştıran işletmelere etkin denetim uygulanarak ağır cezalar verilerek caydırıcılık sağlanabilir. Mülteci ve göçmen aileler ile birlikte hız kazanan ve normalleşen çocuk işçiler ile ilgili kanun ve yönetmelikler çok sıkı uygulanmalı, denetlenmeli ve cezalar ağırlaştırılmalıdır.
8. Çocukluk, çocuk gelişimi, çocuk işçiler, yetenek kazanımları, yeteneklerin keşfi ve yeteneklerine göre yönlendirilmeleri için bir eğitim modelinin oluşturulması için pedagoglar, psikologlar, kişisel gelişim uzmanları, STK ve yetkili organlar bir çalıştay yapmalı, tartışmalı ve bir model oluşturulmalıdır. Çocuklarımız sanat, spor, kültür ve el becerileri üzerinden yeteneklerine uygun alanlara yönlendirilmelidir. Partimiz bu çalışmaya öncülük yapmalıdır.
9. Çıraklık eğitimi ve staj gören öğrencilerin tamamı kayıt altına alınmalı ve çalıştıkları kurumlar denetlenerek, çocukların geri bildirimleri alınmalıdır.
10. Yerel yönetimler demografik yapıya göre çocuk işçiler için çalışma yapmalı, projeler üretmelidir. Spor kulüpleri ile iş birliği ile çocukları profesyonel anlamda spora yönlendirmelidir.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

ÇOCUK İŞÇİLİĞİ SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
2

- Çalışma ve Toplum Dergisi Sayı 63. Çocuk İşçiliği Özel Sayısı
- Türkiye'nin Çocuk İşçiliği Politikası: Kamu Politikası Süreç Analizi. (Çağla Ünlütürk Ulutaş – Tefik Barbaros Ulutaş)
- Saniye Dedeoğlu. S.2018 "Bir yevmiye, Bir yevmiyedir" Tarım aracıları ve Türkiye'de Tarımsal üretimde çocuk işçiliği. Ankara Kalkınma Atölyesi
- Fevzi Demir, (2012) "Çalışma Hayatında Çocukların Korunması" 9 Eylül Üniversitesi, Hukuk Fakültesi Dergisi (12) Özel Sayı.
- Fişek Enstitüsü (2002) "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin, Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesi" Konusundaki Görüşümüz.

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Çalışma Yaşamı Masası

SENDİKALAŞMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNU İÇİN ÇÖZÜM
RAPORU

TARİH: 30.06.2022

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 3

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 13

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 55

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Nevzat Güldiken (Cumhuriyet Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölüm Başkanı)

Dr. Murat Özveri (Çalışma ve Toplum Dergisi Genel Yayın Yönetmeni)

Ünal Demirtaş (CHP Zonguldak mv. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Komisyon Üyesi)

Feryal Güllüada (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Muratcan İŞILDAK (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Veli KARAKURT (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Sezer ZERENTÜRK (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Nesrin ÖZALIN- Ahmet Kürkçü- Ali MENTEŞ – Alkım ALKAN – Alper Reşit PİREBAŞ- Cem BARUT – Çiğdem ERKO- Emine KIRMIZIGÜL FİLİZ SOYKAN HAFİZE USTURALI – Mehmet Ali AÇIK – Yıldız ERTÜRK – Aras KAYNARCA

Öykü Naz BARTU KAVAS (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü, CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKALAŞMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:
3

Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de sendikal hareket küreselleşmeye bağlı olarak bir yol ayrımında bulunmaktadır. İşçi sınıfının dünya çapındaki sayısal büyümesine karşın, 1960'lı ve 1970'li yılların aksine sendikalı işçi sayısındaki azalma, birçok ülkede önemli bir boyuta ulaşmıştır. Sendikaların yeni üye kazanmakta ve mevcut üyelerini korumakta yaşadığı başarısızlığı simgeleyen bu durum, üye sayısındaki azalmanın ciddi bir kriz göstergesi olarak ele alınmasını haklı çıkarmaktadır. Çünkü işçi sınıfı nicel olarak büyürken, mevcut sendikal hareket buna paralel bir genişleme gösterememekte, hatta daralmaktadır.

Sendikal krizin bir başka yaygın göstergesi, sendikaların en önemli geleneksel işlevlerinden olan toplu sözleşme ve grev konularında gittikçe daha fazla başarısızlık göstermeleridir. Mevcut sendikalar, kendilerine esas mücadele alanı olarak seçtikleri ücret pazarlıklarında bile, işçilerin gerçek ücret düzeylerini korumakta ciddi bir sıkıntı yaşamaktadırlar. Bu durumda, toplu pazarlıklarda enflasyon oranlarını yakalayan ücret artışlarını başarılı olarak kabul eden bir yaklaşım yerleşmeye başlamıştır. Bunun yanı sıra demokratik ve sosyal haklarda gözlenen gerileme önlenememekte, mevcut haklar bile zorlukla korunmaya çalışılmaktadır. Bir hak arama aracı olarak grevin kullanımında da açık bir etkisizleşme görülmekte; bir ya da birkaç işyerinde üretimden gelen gücün kullanılması, yaygın bir kamuoyu ve üye desteği olmadığı için etkili olamamaktadır. Grev eğilimindeki azalma, emek ile sermayenin artık greve yer bırakmayan bir uzlaşmaya varmalarından ziyade, sendikaların grev yapmaktan çekinir hale gelmesinden kaynaklanmaktadır.

Bunların yanı sıra bir yandan devlet, diğer yandan sermaye tarafından sendikaların işçi sınıfının ekonomik-demokratik haklarını korumak bakımından tarihsel işlevlerini yitirdiği yolunda bir kamuoyu da oluşturulmaya çalışılmaktadır. Ancak devlet ve sermaye tarafından sendikalar aleyhine yürütülen bu genel kampanya, işçiler arasında da kabul görebilmektedir. Mevcut sendikal örgütlenmeler ve politikalar ise işçi kitleleri açısından çekiciliklerini kaybetmektedir. Özellikle sendikal bürokrasi ve yozlaşma, işçilerde büyük bir güvensizliğe yol açmaktadır. Bu bakımdan sendikalara karşı güvensizlik de sendikal krizin göstergelerinden birisi olarak ele alınmalıdır. Bu güvensizliğin temelinde, işçilerin sendikalarına yabancılaşmaları, dolayısıyla sendikaların kendi çıkarlarını koruyamayacağı düşüncesinin yaygınlaşması bulunmaktadır.

Gelecekte sendikal hareketin varlığını etkin bir biçimde sürdürebilmesinde, belki de en önemli görev sendikaların kendisine düşmektedir. Geleneksel sendikalar değişimin ortaya çıkardığı sonuçlarla başa çıkabilme gücünde değildir. Sendikaların mevcut ve potansiyel üyelerinin kendilerine yönelik algı ve kolektif davranışlara ilişkin tutumlarının farkında olması, yeni sendikal politikaların oluşturulmasında ve sendikaların kendilerini yenilemelerinde yararlı olacaktır. Özellikle genç işçi kitleleri arasında gelişkin bir sınıf bilincinin oluşmaması, hatta işçilerin artan bireyselleşme eğilimleriyle birlikte sınıf bilincinde belirgin bir körelmenin yaşanması, genel anlamda sendikal örgütlenmeye ve ulusal düzeyde sendikaların gücü ve politikalarına ilişkin düşünce ile görüşlerin araştırılmasını gerekli kılmaktadır. Sendikaların, günümüzde ve gelecekte etkin bir biçimde var olabilmesi, çalışanların örgütlenmeleri ve bunun yanında sendikaların yapısal dönüşümü gerçekleştirebilmeleriyle mümkündür.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKALAŞMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:

3

- ÇALIŞMA YAŞAMI Çözüm Masası "Sendikalaşmanın Önündeki Engeller" sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
13 kişiden oluşan parti eğitmenleri "Sendikalaşmanın Önündeki Engeller" sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az dört, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece "Sendikalaşmanın Önündeki Engeller" sorununa çözüm aramak üzere toplam 55 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 13.06.2022-22.06.2022 tarihleri arasında, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin "Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma" ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmıştır.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- ÇALIŞMA YAŞAMI Çözüm Masasına "Sendikalaşmanın Önündeki Engeller" sorunuyla ilgili toplam 13 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden iki rapor tekleştiricisi belirlemiş ve bu rapor tekleştiriciler 13 raporu kendi arasında bölüşüp inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen iki rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen raporları incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 07.07.2022 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmıştır.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran eğitmenlere, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmıştır.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKALAŞMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:
3

1. Çalışanlara yönelik yasaların uygulanmasında yaşanan sorunlar ortadan kaldırılmalı, yasaların tatbiki için gündem yaratılmalı ve konunun sıkı takip edilmesine özen gösterilmelidir.
2. Kamu alanında bu sorunun daha gerçekçi olması nedeniyle kamucu perspektifte yaklaşılması piyasaya devlet eliyle güvenli çözüm yaklaşımı sunacaktır.
3. Gerek özel işverenlerin gerekse kamu işverenlerinin sendika tercihini çalışanlara bırakması zorunludur. Böylece sarı sendikacılık zayıflatılacaktır. Toplu sözleşme ve toplu görüşmelerde üyesi az olan sendikaların da temsil edilmesi sağlanmalıdır. İşverenler için gider avantajı olarak kadrolu işçi çalıştırmaya göre daha çok taşeron işçi çalıştırma tercih ediliyor olması nedeniyle, taşeron işçi çalıştırmanın dezavantajı olmaması yönünde düzenlemelerin yapılması.
4. 12 Eylül ve AKP döneminde çıkarılan çalışanlar aleyhindeki tüm anti demokratik yasalar kaldırılarak demokratikleştirilmelidir. İş kolu bazlı değil iş yeri bazlı sendikalaşmaya izin veriliyor olması, işçilerin örgütlenmesinin ve toplu iş sözleşmesi imzalayabilmeleri için yeterli sayı sorununun da aşılmasını sağlayacaktır. Özetle yeni yasa ile güvence altına alınması önemlidir.
5. İş yerlerinde kreş zorunlu hale getirilmeli, kreş açmak için kadın çalışan hesabı gibi cinsiyetçi yaklaşım ortadan kaldırılmalıdır. Cinsiyet eşitliği temelinde anayasa hazırlanması daha doğru olacaktır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini yok sayan yasalar yeniden düzenlenmelidir.
6. Taşeron firmaya kesilen fatura ardından çalışana hak ettiği de altında ücretlendirme olmamalıdır.
7. Taşeronluk sisteminde, aracı ve komisyoncular işçilerin kazancını azaltmaktadır. Bunlara son verilmeli lokavt yasaklanmalıdır.
8. Mültecilerin ülkemizde kayıt dışı çalıştırılmasının istihdam konusunda bir sorun olması nedeniyle işçi çalıştırma yönünde yeni yasaların geliştirilmesi ve uygulamaya geçilmesi bazı sorunlara çözüm olacaktır.
9. İşverenlerin kalifiye elaman bulamamaktan şikâyet etmelerinden dolayı meslek liselerinin eğitim şartları düzenlenmeli ve işveren meslek lisesi mezunu, alanında uzman, donanımlı işçileri tercih etmesi için teşvik edilmelidir.
10. Tarım işçileri genel olarak mevsimlik çalışmaktadır. Sezonda yaklaşık bir milyon tarım işçisi sosyal ve özlük haklarından yoksun, sigortasız ve sendikasız yıllardır çalışıyor. Oldukça olumsuz koşullarda çoğu çadırlarda kalarak çalışma yaşamını sürdürüyor. Tarım işçilerinin çalışma şartlarını düzenleyen bir yasa çıkarılmalıdır.

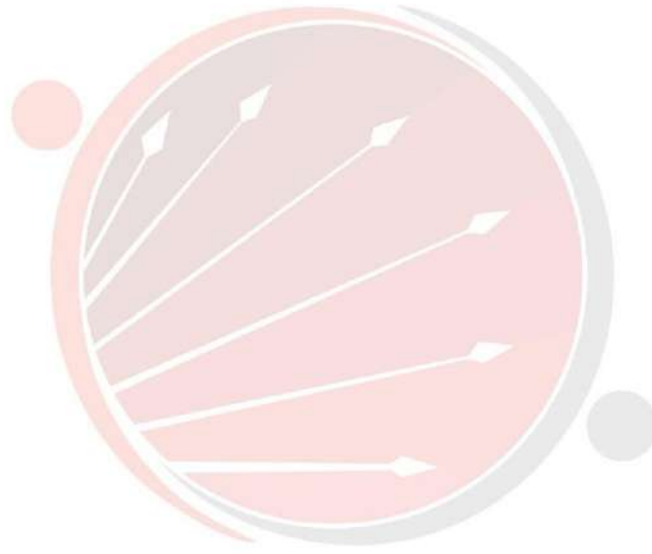
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKALAŞMANIN ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNUNUN
ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:
3

- 1- Çalışma ve Toplum Dergisi Arşivi (calismatoplum.org)
- 2- Sendikalarda Gençlik, Gençlik İçin Sendikalar (disk.org.tr)

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

Çalışma Yaşamı Masası

TAŞERON SİSTEMİ SORUNU İÇİN ÇÖZÜM RAPORU

TARİH: 30.06.2022

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 4

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 13

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 67

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Nevzat Güldiken (Cumhuriyet Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölüm Başkanı)

Dr. Murat Özveri (Çalışma ve Toplum Dergisi Genel Yayın Yönetmeni)

Ünal Demirtaş (CHP Zonguldak mv. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Komisyon Üyesi)

Feryal Güllüada (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Muratcan İŞILDAK (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Veli KARAKURT (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN PARTİ OKULU EĞİTMENLERİ

Ayten ÇEKİL – Gülay DEMİRTAŞ – Fethi DURNA – Kamber KAHRAMAN – Ayşegül KAŞUR – Fatma KOÇAK – ÖNDER KOÇ – Müzeyyen NUR – Fatma ÖNCÜ – Recai ÖZALP – Özcan ÖZSOY – Mutlugül TARIM – Şerife YİĞİT

Öykü Naz BARTU KAVAS (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü, CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Aytuğ ATICI (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, CHP 24-26. Dönem Mersin Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TAŞERON SİSTEMİ SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:

4

Taşeron kavramı iş yasasında alt işveren olarak ifade edilmektedir. Taşeron sistemi 1930'lu yıllarda kamu işyerlerinde yardımcı işlerin eksiltme usulüyle alt işverenlere (taşeron) verilmesiyle başlamıştır. 3008 ve 1475 Sayılı Yasalar asıl işveren alt işveren ilişkisini tanımlanmamış ancak alt işverenin (taşeron) işçilerinin iş yasasından doğan haklarından asıl işverenin de sorumlu olacağı hükmü getirilmiştir.

1980'li yıllarda alt işveren uygulaması kamudan başlayarak hızla yaygınlaşmış yemekhane bahçe ve buna benzer yardımcı işlerden asıl işlere kadar kapsamı genişletilmiştir. Bu uygulama özellikle sendikaların toplu sözleşme yetkisi almalarını engellemek, sendikalaşmayı ortadan kaldırmak için etkin bir şekilde kullanılmıştır. 4857 sayılı yasa taşeron çalışmanın sendikal hakları kullanamaz boyuta getirdiği saptamasını yaparak ikinci maddesinde sınırlayıcı bir düzenleme yapmıştır. Yapılan düzenlemeye göre asıl işin bölünerek alt işverene verilmesini, işin gerekleri ve teknolojik nedenler koşulunun birlikte gerçekleşmesi şartına bağlanmıştır.

Yardımcı işlere herhangi bir sınırlama getirilmemiştir. Ancak asıl iş ya da yardımcı iş fark etmeksizin muvazaalı ilişki kurulması halinde asıl işveren-alt işveren ilişkisinin yasaya göre geçersiz olması kabul edilmiştir. 4857 Sayılı Yasa'nın sınırlayıcı hükümlerinden kurtulmak isteyen kamu işyerleri, belediyelerden başlayarak özel kanunlarında değişiklik yaparak asıl işin alt işveren tarafından bu kez de hizmet alımı adı altında yapılmasını sağlamışlardır.

Asıl işveren işçisiyle, alt işveren işçisi arasındaki ücret ve sosyal haklarda bu yolla yaratılan uçurum gizlenemez boyuta geldiğinde kanun hükmünde kararnameyle alt işveren işçileri belli koşullarda kadroya alınmışlar ancak ücret ve sosyal haklardaki uçurum sürmeye devam etmiştir. Asıl işveren alt işveren ilişkisinin yarattığı sosyal dengesizlik ve adaletsizlik halen sürmektedir. Özellikle işverenler sendikal örgütlenmenin ortadan kaldırılmasında bu sistemi bir kalkan gibi kullanmaktadırlar. Türkiye'nin onaylamış olduğu 94 sayılı sözleşme kamu işyerlerinde uygulanması gerekirken yok sayılmaktadır. Taşeron uygulaması işçilerin üzerindeki denetimi en ucuz yoldan en üst düzeye çıkartmanın aracı olarak kullanılmaktadır. Asıl işveren-alt işveren (taşeron) uygulamasının nihai amacı ucuz işçiliği Türkiye'de sürekli kılmaktır.

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TAŞERON SİSTEMİ SORUNUNA ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:
4

- Çalışma Yaşamı Çözüm Masası "Taşeron Sistemi" sorununu yukarıdaki şekilde tanımlamıştır.
- 13 kişiden oluşan parti eğitmenleri "Taşeron Sistemi" sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az beş, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece "Taşeron Sistemi" sorununa çözüm aramak üzere toplam 67 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 10.06.2022- 27.06.2022 tarihleri arasında, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin "Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma" ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not olarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmıştır.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Çalışma Yaşamı Çözüm Masasına "Taşeron Sistemi" sorunuyla ilgili toplam 13 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden iki rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi bu raporları aralarında paylaşıp inceleyerek, en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen iki rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen iki raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 07.07.2022 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmıştır.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran eğitmenlere, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmıştır.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

TAŞERON SİSTEMİ SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

4

1. Memurlar dahil, sendikasız işçi ve meslek organı kalmayacak şekilde yasal düzenleme yapılmalıdır.
2. Kamu kendi bünyesindeki işleri özel sektöre yaptırmak yerine kendi istihdam ettiği çalışanlarıyla yapmalıdır.
3. Kamuda asıl iş, yardımcı iş ayrımı yapılmadan çalışma şartları eşit olmalıdır.
4. Gerek sendikalar gerek ilgili bakanlıklar toplumsal cinsiyet eşitliği temelinde çalışmalıdır. Çıkarılacak yasalarda da bu eşitlik dikkate alınmalıdır.
5. Avrupa İnsan Hakları Evrensel Beyanamesi, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Ekonomik-Sosyal-Kültürel Haklar Sözleşmesi gibi uluslararası metinlerde kabul edilen şartlara uygun işleyiş sağlanmalıdır.
6. Sağlıklı sendikalaşma ile bilinçli, verimli, üretken bir işçi sınıfının toplumdaki yerini alması sağlanmalıdır.
7. Kamu ihalelerinde ihaleye girecek şirketlerin ihaledeki işin yapımı için gerekli olan tecrübeye, çalışan sayısına ve donanımına sahip olması; bu çalışanların iş sözleşmelerinin kısmi süresi olmaması ve sendikalı olması şartı getirilmelidir.
8. Taşeron uygulamalarını devam ettirenler kamu tarafından çok sıkı denetlenerek kanuna karşı hile ve suiistimaller cezalandırılmalıdır.
9. İşverenin kasıtlı olarak 'yetkisiz mahkemeye' başvurması sonucunda davanın 'yetkili mahkemeye' devri, bunun yanında yerel mahkeme ve Yargıtay süreçlerine ilave olarak araya istinaf mahkemelerinin getirilmesi, dava süreçlerini yıllarca uzatmaktadır, yasa ile kısıtlama getirilmelidir.

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

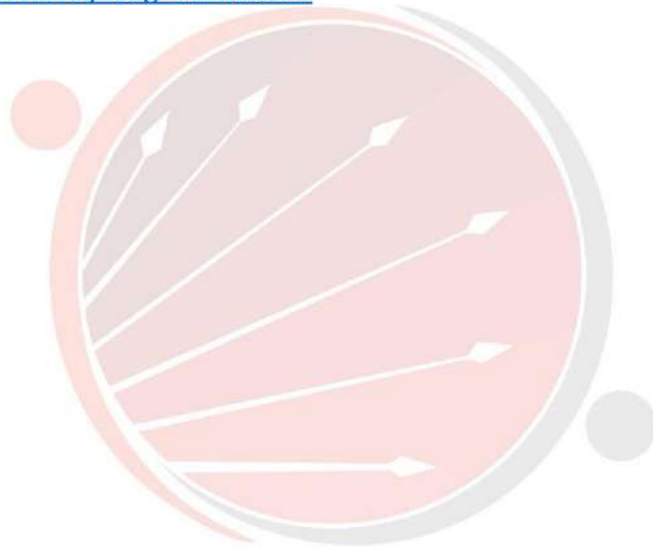
ÇözüYorum

TAŞERON SİSTEMİ SORUNUNUN ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Masa Rapor No:

4

1. <https://bes.org.tr/2017/12/13/dr-murat-ozveri-taseron-iscileri-ve-yorgunu-yokusa-surmek-13-12-2017/>
2. http://disk.org.tr/wp-content/uploads/2014/02/DISKAR_06.pdf
3. <http://umutsen.org/index.php/bir-isyerinde-10-taseron-sendika-hakki-murat-ozveri/>
4. <http://www.muratozveri.net/?tag=alt-isveren>

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

CHP PARTİ OKULU

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi Çözüm Yorum

Çalışma Yaşamı Masası

**SENDİKAL GÜVENCELER ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNU İÇİN
ÇÖZÜM RAPORU**

TARİH: 25.08.2022

ÇÖZÜM MASASI RAPOR NO: 5

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN GRUP SAYISI: 22

ÇÖZÜM ÜRETMEK İÇİN ÇALIŞAN TOPLAM KATILIMCI SAYISI: 101

ÇÖZÜM MASASI ÜYELERİ:

Prof. Dr. Nevzat Güldiken (Cumhuriyet Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölüm Başkanı)
Dr. Murat ÖZVERİ (Çalışma ve Toplum Dergisi Genel Yayın Yönetmeni)
Ünal DEMİRTAŞ (CHP Zonguldak Mv. TBMM Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu, Komisyon Üyesi)
Feryal GÜLLÜADA (CHP Parti Okulu Eğitmeni)
Muratcan IŞILDAK (CHP Parti Okulu Eğitmeni)
Veli KARAKURT (CHP Parti Okulu Eğitmeni)
Sezer ZERENTÜRK (CHP Parti Okulu Eğitmeni)

ÇÖZÜM ARAMA GRUPLARINI YÖNETEN EĞİTMENLER:

Ehlinaz Torun Kayabaşı-Mehmet Akarsu-Nevzat Coşkun-Muzaffer Alyakut-Burcu Erişen-Nazmiye Eskiçi-Nejla Şişman-Mustafa Yıldırım-Sinem Şoba-Fatma Aytül Çağlar-Hayri Oğuz-Fikri Çelik-Zeynep Deniz Doğan- Selma Nalbantoğlu-Hüseyin Kaya-Tuba Kılıçkaya- Fatma Aytül Çağlar-Necla Kontacı-İsrafil Özmen-Öznur Sarıca-Selma Sunguroğlu-Efsun Gönül Şahin-Fatma Aytül Çağlar

Öykü Naz Bartu Kavas (Çözüm Odaklı Düşünme Modül Koordinatörü, CHP Parti Okulu Eğitmeni)

Aytuğ Atıcı (Parti İçi Eğitim Sorumlusu, 22.24. Dönem CHP Milletvekili)

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKAL GÜVENCELER ÖNÜNDEKİ ENGELLER
SORUNUNUN TANIMI

Masa Rapor No:
5

Türkiye’de sendikalaşma hakkı özellikle 12 Eylül 1980 darbesinden sonra çıkartılan 2821 sayılı sendikalar yasasıyla aşırı merkeziyetçi bir yapıya kavuşturulmuştur. İşkolu sendikacılığı yasayla zorunlu hale getirilmiş ancak toplu pazarlık işyeri düzeyinde yapılabilen bir sendikal etkinlik olarak sınırlandırılmıştır. 6356 sayılı yeni sendikalar yasası da aynı mantığı tekrarlamıştır. Türkiye’de işyeri meslek sendikası kurma bölgesel federasyonlar oluşturmak açıkça yasaklanmasa da işkolu barajlarıyla toplu sözleşme yapma hakları elinden alınıp fiilen bu tip sendikalaşma düzeylerinin var olması olanaksız hale getirilmiştir. Sendikaların merkezi yapısını engelleyecek yatay örgütlenmeler olmadığı için sendika içi demokrasi yerleşememiş sendikal yapı içerisinde oligarşik eğilimler güç kazanmıştır. Yasaklı, yasal sistemin çizdiği sınırlar içerisinde hareket eden, işçiye yabancılaşmış, zaman zaman işçiyi kontrol etmenin aracı haline dönüşmüş sendika yapıları ortaya çıkmıştır. Diğer yandan sendikaların etkili olacak neredeyse tüm grevleri erteleme adı altında yasaklanmıştır. Türkiye’de işçilerin uluslararası çalışma örgütünün tarif ettiği şekilde, işverenden bağımsız siyasal iktidarlardan bağımsız, üyeden aldığı güçle ayakta duran sendika yapılarının oluşmasına izin verilmemiştir. Sendikaların anayasal bir hak olan grev hakkını kullanmaları halinde, özellikle belediyelerde, belediye hangi siyasi parti tarafından yönetiliyorsa o siyasi partinin yandaşlarınca anayasal grev suç gibi gösterilmekte, muhalefet partilerine ait belediyelerde yapılan grevler neredeyse ihanet gibi suçlanma boyutuna vardiirilmektedir. Bu grev hakkının henüz daha içselleştirilemediğini somut göstergesidir.

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKAL GÜVENCELER ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNU İÇİN ÇALIŞMA YÖNTEMİ

Masa Rapor No:
5

- Çalışma Yaşamı Çözüm Masası "Sendikal Güvenceler Önündeki Engeller" sorununu yukarıdaki şekiide tanımlamıştır.
- 22 kişiden oluşan parti eğitmenleri "Sendikal Güvenceler Önündeki Engeller" sorununa çözüm bulma çalışmalarına katılmak üzere gönüllü olmuştur.
- Her bir parti eğitmeni kendi doğal çevresinden, tartışılan konu ile ilgili olarak bilgi/deneyimi olan en az dört, en fazla yedi kişi belirlemiş ve ilgili soruna çözüm bulmak üzere çalışmalara katılmaları için ikna etmiştir. Böylece "Sendikal Güvenceler Önündeki Engeller" sorununa çözüm aramak üzere toplam 101 gönüllü katılımcı belirlenmiştir.
- Çözüm arama toplantıları 02.08.2022-11.08.2022 tarihlerinde, grubun belirlediği bir zamanda en fazla 45 dakika süreyle WhatsApp/Zoom üzerinden görüntülü olarak 22 Toplantı yapılmıştır.
- Toplantıda her katılımcının eşit süre kullanmasına dikkat edilmiştir.
- Katılımcılar tarafından önerilen her çözümlerin sosyal demokrasinin "Eşitlik, Özgürlük, Adalet ve Dayanışma" ilkelerine aykırı olmamasına dikkat edilmiştir.
- Her eğitmen üretilen çözümleri not alarak raporunu 24 saat içinde modül grubunda birlikte çalıştığı kişiye ilgili masaya gönderilmek üzere iletmiştir.
- Çözüm önerileri tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) raporlanmıştır.
- Çalışma Yaşamı Çözüm Masasına "Sendikal Güvenceler Önündeki Engeller" sorunuyla ilgili toplam 22 adet rapor gelmiştir.
- Çözüm masası kendi içinden iki rapor tekleştiricisi belirlemiş ve her rapor tekleştiricisi 22 raporu inceleyerek en sık dile getirilen maddeleri dikkate alarak bir rapor hazırlamıştır.
- Tekleştirilen raporlar tercihen 10 maddeyi geçmeyecek şekilde (12 punto ile yazılmak kaydıyla en fazla bir A4 sayfası) hazırlanmıştır. Böylece çözüm masasına tekleştirilen üç rapor sunulmuştur.
- Çözüm masası tekleştirilen raporu incelemiş, bu raporları tek bir nihai rapor haline getirmiş ve 18.08.2022 ve 24.08.2022 tarihinde ilgili modül çalışma grubu üyesine iletmiştir.
- Çözüm masasından gönderilen nihai rapor, aynı gün ilgili modül çalışma grubu üyesi tarafından o konuyu tartıştıran eğitmenlere, eğitmenler de kendi gruplarındaki tartışmacılara iletmiştir.

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

SENDİKAL GÜVENCELER ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNU İÇİN ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Masa Rapor No:

5

- 1) Türkiye'de çalışan işçi sayısı yaklaşık 16 milyon olmasına karşın, sendikalı işçi sayısı iki milyon civarındadır. Çalışan nüfusun %15 i sendika üyesidir. Oysa dünyada bu oranlar en az %25'dir. Bunun en önemli nedenin işverenin daha işe alırken sendikalara blokaj uygulaması, örgütlenme faaliyetlerinin işten atma tehdidi olarak kullanılması olduğu bilinmektedir. İşverenin sendika üyeliklerini önlemesini ve sendika tercihini engelleyecek yasal düzenleme iş kanununda yapılmalıdır.
- 2) Sendikaların güven kazanabilmesi için öncelikle yasal düzenlemelerle merkezîyetçi yapıdan kurtarılması gerekir. Bunun için mevcut çalışma ve sendika yasaları tamamen kaldırılıp yeniden düzenlenmesi, sendikaların özgürleştirilmesi kesin çizgilerin ortaya konulması gerekir.
- 3) Sendika ağalığı yaratılmaması için sendika yöneticisi ile çalışan işçi arasında statü farkı olmamalıdır. Alınan ücretler arasında oransızlık bulunmamalıdır. Yöneticiler normal çalışma hayatında aldıkları ücreti almalıdır. Sendika yöneticileri görevli olarak gittikleri toplantı veya çalışmalar için yolluk ve gündelik dışında ücret almamalıdır. Sendika lüks harcamalardan kaçınılmalı, şeffaf ve hesap verebilir olmalıdır. Üyeler ödedikleri aidatın nerelere harcandığını bilmelidir. İş barışının sağlanması ile iş hayatında mutluluk sağlayıcı ortamı oluşturmalıdır.
- 4) Sendika başkan ve yöneticilerinin görev sürelerine sınır getirilmeli, en fazla 2 dönem olmalıdır. Genel Başkanlık ve şube başkanlığı seçimleri çarşaf liste ile tüm çalışanların oylamaya katılması ile seçilmelidir. Katılımcı demokrasi sendikalar da olmazsa olmaz olmalıdır.
- 5) Sendikaların ticaret yapması otel kamping çalıştırması veya sahibi olması yasaklanmalıdır.
- 6) Sendikalar işçilerin ekonomik, sosyal, siyasal alandaki hak ve çıkarlarını savunan örgütler olarak demokrasinin ve emek sermaye arasında ki dengenin emekçiler lehinde kullanılması için yönetim mekanizmalarında etkin görev almalıdır.
- 7) Yetkili sendikaların belirlenmesindeki kriterler yeniden tanımlanmalı, sendikalar siyasal etkilerden arındırılmalıdır. İLO sözleşmesi eksiksiz olarak uygulanmalıdır.
- 8) Bazı sendika yöneticileri işçi ile değil mevcut işveren ile kol koladır, iç içedir. İşçi haklarını korumamakta, temsil etmemektedir. Bu siyasal yapı ortadan kaldırılmalıdır.
- 9) Toplumun bütün kesimlerin sendikal hak ve özgürlüklerini kullanması, kamu emekçilerinin toplu sözleşme ve grev hakkının sağlanması, emeklilerin İLO sözleşmelerinden doğan sendika hakkını özgürce kullanabilmesi sağlanmalı, tarım kesimindeki sendikal örgütlülük güçlendirilmelidir.
- 10) Sendikalar genel işçi sınıfı siyasetini takip etmeli ancak sendikaları herhangi bir siyasetin güdümüne sokmamalıdır. Sendikalar üzerinde siyasal egemenliklerin kurulması engellenmelidir.

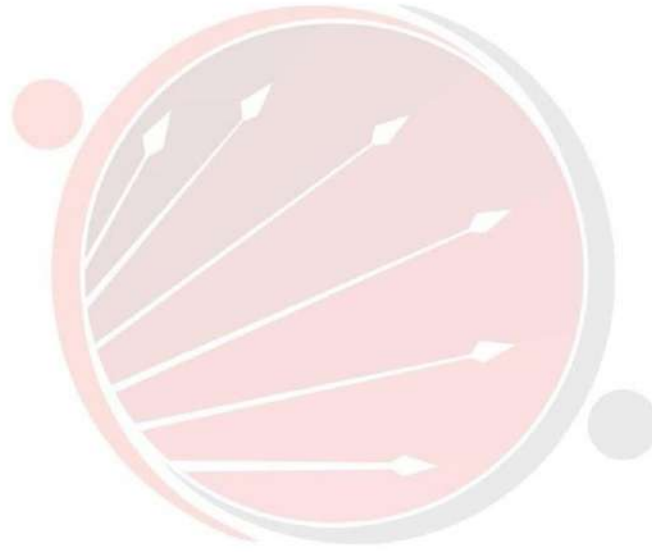
Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi

ÇözüYorum

**SENDİKAL GÜVENCELER ÖNÜNDEKİ ENGELLER SORUNUNUN
ÇÖZÜMÜ İÇİN ÖNERİLEN KAYNAKLAR**

**Masa Rapor No:
5**

- 1) Çalışma ve Toplum Dergisi Arşivi (calismatoplum.org)
- 2) Sendikal haklar ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Yasası
- 3) Murat Özveri- Sendikal Hareket, Sorunlar, Arayışlar- 2012- Birleşik Metal-İş yayınları
- 4) Murat Özveri- Türkiye'de Sendikal Kriz ve Sendikal Arayışlar, 2006- Epos Yayınları Ankara

CHP PARTİ OKULU

#İktidarYoluPartiOkulu

Çözüm Odaklı Düşünme Eğitimi ÇözüYorum

ÇALIŞMA YAŞAMI ÖZEL SAYISI

   /PartiOkuluCHP
  /CHPOkuluTV